

OSAMOSVOJITEV SLOVENIJE

Doživljanja udeležениh

Področje: ZGODOVINA

RAZISKOVALNA NALOGA

Raziskovalki:

Alja JANUŠIČ, 9. c

Kaja PREDALIČ, 9. c

Mentorica: Urša LUŽAR

2022

Osnovna šola Sostro

Kazalo

Kazalo slik in grafikonov	2
Povzetek	4
1 UVOD	6
1.1 Cilji	6
1.2 Hipoteze	7
1.3 Metodologija	7
2 TEORETIČNI DEL	9
2.1 Vzroki za osamosvojitve Slovenije	9
2.2 Proces osamosvojitve	11
3 EMPIRIČNI DEL	17
3.1 Anketni vprašalnik	17
3.2 Intervjuji	26
4 RAZPRAVA	29
5 ZAKLJUČEK	33
Priloge	35
Anketni vprašalnik za raziskovalno nalogo	35
Vprašanja za intervju	37
Seznam virov in literature	38

Kazalo slik in grafikonov

Slika 1: Jugoslovanski dinar iz januarja 1994 za 500 milijard (Hiperinflacija, 2021).....	9
Slika 2: Novice o smrti predsednika Jugoslavije (Zbrali smo pogum, 2021).	10
Slika 3: Predstavniki DEMOS (Zbrali smo pogum, 2021).	11
Slika 4: Uradni plakat iz medijske kampanje v podporo plebiscitu (Zbrali smo pogum, 2021)....	12
Slika 5: Prve napovedi o rezultatu plebiscita (Zbrali smo pogum, 2021).	12
Slika 6: Vabilo na plebiscit (Zbrali smo pogum, 2021).	13
Slika 7: Glasovnica za glasovanje na plebiscitu (Zbrali smo pogum, 2021).	13
Slika 8: Razglasitev samostojnosti v Ljubljani (Zbrali smo pogum, 2021).	13
Slika 9: Znak, ki so ga pripadniki TO nosili na kapah (Zbrali smo pogum, 2021).....	14
Slika 10: Poškodovana vozila na letališču Brnik (Zbrali smo pogum, 2021).	14
Slika 11: : Civilno prebivalstvo se je ob letalskih alarmih v času desetdnevne vojne zateklo v zaklonišča (Zbrali smo pogum, 2021).	15
Slika 12: O priznanju Slovenije s strani Vatikana (Zbrali smo pogum, 2021).	16
Slika 13: Grafična analiza 1. vprašanja.	17
Slika 14: Grafična analiza 2. vprašanja.	18

Slika 15: Grafična analiza 3. vprašanja.....	18
Slika 16: Grafična analiza 4. vprašanja.....	19
Slika 17: Grafična analiza 5. vprašanja.....	19
Slika 18: Grafična analiza 6. vprašanja.....	20
Slika 19: Grafična analiza 7. vprašanja.....	20
Slika 20: Grafična analiza 8. vprašanja.....	21
Slika 21: Grafična analiza 9. vprašanja.....	21
Slika 22: Grafična analiza 10. vprašanja.....	22
Slika 23: Grafična analiza 11. vprašanja.....	23
Slika 24: Grafična analiza 12. vprašanja.....	23
Slika 25: Grafična analiza 13. vprašanja.....	24
Slika 26: Grafična analiza 14. vprašanja.....	25
Slika 27: Grafična analiza 15. vprašanja.....	25

Povzetek

Lansko leto je minilo trideset let, odkar je Slovenija izstopila iz Socialistične federativne republike Jugoslavije in se osamosvojila. Ob tej obletnici so po celi državi potekale slovesnosti, razstave in drugi dogodki. Tudi v šoli smo se o tem učili in na različne načine obeležili ta prelomni dogodek slovenske zgodovine. Odločili sva se, da se tej temi posvetiva tudi v raziskovalni nalogi. Zanimal naju je zgodovinski in psihološki vidik obdobja osamosvajanja.

Osnovni cilj najine raziskovalne naloge je bil, da raziščeva vzroke za osamosvojitvev in nato njen potek. Ključni cilj pa je bil tudi, da izveva, kako so se ljudje počutili, kaj so pričakovali in kakšne občutke imajo o obdobju osamosvajanja danes. Pri tem sva izhajali iz hipotez, ki sva si jih zadali na začetku raziskovanja.

Raziskovalno delo temelji na prebiranju literature in spletnih strani, anketiranju in intervjuvanju. Pomembne ugotovitve so predstavljene v teoretičnem in empiričnem delu naloge. Na koncu sva rezultate ovrednotili v razpravi.

V raziskovalni nalogi sva ugotovili naslednje:

- Večina vprašanih je šele z začetkom osamosvojitvenih procesov pričela verjeti, da bo Slovenija postala samostojna država.
- Večina vprašanih je pričakovala mednarodno priznanje Slovenije.
- Večina vprašanih napada Jugoslovanske ljudske armade ni pričakovala, ob samem napadu pa so pričakovali krajšo vojno.
- Večina vprašanih se je bila za Slovenijo v času osamosvajanja pripravljeni boriti in v vojni pomagati. Delež tistih, ki bi se bili danes pripravljeni boriti za samostojno državo, je sicer padel, vendar je še vedno velik.
- Večina vprašanih je bila v času vojne zaskrbljena in je imela slabe občutke.
- Večina vprašanih je v času osamosvajanja spremljala poročila o stanju v državi pogosteje kot danes.
- Delež vprašanih, ki je dvomil o resničnosti poročanja novinarjev v času osamosvajanja, je le malo večji od deleža tistih, ki so zaupali poročanju medijev med vojno.

Raziskovalno delo je dragocen uvid v čas osamosvajanja Slovenije. Tekom raziskovanja sva razvili veselje in ponos, da živiva v samostojni in neodvisni državi in čutiva veliko spoštovanje do vseh, ki so pri tem sodelovali ter pomagali.

Ključne besede: plebiscit, desetdnevna vojna za Slovenijo, osamosvojitev Slovenije

1 UVOD

Ob 30. obletnici osamosvojitve Slovenije se je v lanskem letu v šoli, na lokalnem in državnem nivoju odvijalo veliko slovesnosti in drugih dogodkov. Ker naju je tema zanimala, sva se o njej pogovarjali tudi z najinimi starši in starimi starši. Za raziskovalno nalogo sva se odločili, ker naju je zanimalo, kako je osamosvojitvena vojna vplivala na ljudi ter kako so jo doživljali najini starši, stari starši, znanci in ljudje v različnih poklicih. Zgodovini osamosvojitve Slovenije sva želeli dodati še osebne zgodbe in pogledati, kako po več kot 30 letih na ta del slovenske zgodovine gledajo udeleženi danes.

Potem ko sva opredelili temo najinega raziskovanja in si postavili ustrezna vprašanja, sva oblikovali hipoteze.

V knjižnici sva si izposodili literaturo in poglobljeno raziskali potek osamosvajanja Slovenije. Dodatno znanje sva črpali iz spletne razstave Zbrali smo pogum, ki je nastala ob 30. obletnici samostojnosti Republike Slovenije.

Ob prebiranju literature in pisanju teoretičnega dela sva sestavili anketni vprašalnik ter vprašanja za intervjuje.

Sledilo je razdeljevanje in zbiranje anketnih vprašalnikov ter intervjuji. Na koncu sva rezultate še interpretirali ter se soočili s postavljenimi hipotezami, ki sva si jih zadali na začetku procesa dela.

1.1 Cilji

Osnovni cilj najine raziskovalne naloge je bil, da se čim več naučiva o osamosvojitvi Slovenije, tako z zgodovinskega kot s psihološkega stališča. Želeli sva si raziskati vzroke za osamosvojitvev in nato njen potek. Ključni cilj pa je bil tudi, da izveva, kako so se ljudje počutili, kaj so pričakovali in kakšne občutke imajo o obdobju osamosvajanja danes. Pri tem sva izhajali iz hipotez, ki jih navajava v nadaljevanju.

1.2 Hipoteze

1. hipoteza: Prebivalci današnje Slovenije so šele z začetkom osamosvojitvenih procesov začeli verjeti, da bo Slovenija postala samostojna država.
2. hipoteza: Slovenci so mislili, da samostojne Slovenije ostale države ne bodo priznale.
3. hipoteza: Prebivalci Slovenije so zaradi odločitve na plebiscitu pričakovali vojno in mislili, da bo vojna za samostojnost trajala dlje. Danes so presenečeni nad tem, da je trajala samo 10 dni.
4. hipoteza: Slovenci so se bili včasih bolj pripravljeni boriti za samostojnost Slovenije, kot pa bi se bili pripravljeni boriti danes.
5. hipoteza: Slovenci so bili ob pričetku vojne zaskrbljeni in so imeli slabe občutke.
6. hipoteza: Slovenci so dvomili o resničnosti poročanja novinarjev v času osamosvaja.

1.3 Metodologija

Pri raziskovalnem delu sva uporabili tri različne raziskovalne metode – kabinetno metodo, anketiranje in intervjuvanje.

Kabinetna metoda raziskovalnega dela je bila pomembna na začetku, da sva dobili vpogled v literaturo in poglobili svoje znanje o obravnavani temi. Uporabljena pa je bila tudi na koncu, da sva analizirali vse pridobljene podatke.

Za anketiranje sva se odločili, ker sva lahko na tak način pridobili veliko število odgovorov v sorazmerno kratkem času. Anketirancem sva omogočili anonimnost in tako pridobili odgovore, ki sva jih lahko natančno primerjali. Zavedali sva se, da je slabost ankete ta, da lahko že s formulacijo vprašanja vsiljuje odgovor, da je z anketo omejeno število ponujenih odgovorov in da sva lahko vprašanja zastavili nejasno. Da sva izločili napake, sva izvedli pilotno anketo s 15 učitelji na šoli. Kljub temu so se nama v anketnem vprašalniku prikradle napake, iz česar sva se tudi nekaj naučili. Izbrali sva vprašanja zaprtega tipa, ker omogočajo enostavnejšo obdelavo in primerjavo podatkov. Anketo sva razdelili sošolcem in učencem od 7. do 9. razreda, da so jo dali svojim starim staršem in staršem. Zaradi karanten je bilo pridobivanje izpolnjenih anket precej težko.

Nato sva izbrali tudi metodo intervjuja, da bi lahko določene ljudi natančneje povprašali o njihovem življenju v Jugoslaviji in njihovih občutkih med vojno. Omogočil je podrobnejše raziskovanje nekaterih odgovorov v primerjavi z vprašalnikom. Izbrali sva si strukturiran intervju. Prednost intervjuja je, da vprašanja lahko prilagodimo glede na spraševance in da lahko ljudje

govorijo o svojih čustvih. Slabost pa je, da intervju vzame veliko časa, podatke pa je težje obdelati in jih med seboj primerjati. Kljub temu so nama dali veliko dragocenega znanja, spoznanj in izkušenj.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 Vzroki za osamosvojitve Slovenije

Območje današnje Slovenije je bilo v preteklosti vedno v okviru drugih držav. Nazadnje v okviru države SFRJ (Socialistične federativne republike Jugoslavije) ali na kratko Jugoslavije. Jugoslavijo je sestavljalo šest socialističnih republik: Slovenija, Hrvaška, Srbija, Bosna in Hercegovina, Črna Gora in Makedonija.

V Jugoslaviji se je okoli leta 1979 končalo obdobje relativno uspešnega gospodarskega razvoja. Jugoslovansko gospodarstvo je zajela gospodarska kriza zaradi zadolževanja, zastarele tehnologije, slabe kakovosti izdelkov ter storitev. Da bi rešila neučinkovito gospodarstvo, se je oblast v Beogradu zadolževala. Tako je Jugoslavija leta 1986 sodila med 17 najbolj zadolženih držav na svetu. Da bi privarčevali denar, je vlada omejila uvoz nekaterih izdelkov. Življenjski standard ljudi je padal, ker so se zniževale plače, cene pa so naraščale (inflacija).

Slika 1: Jugoslovanski dinar iz januarja 1994 za 500 milijard (Hiperinflacija, 2021).

Slabe razmere so povzročile delavske stavke in brezposelnost. Vlada v Beogradu je skušala to rešiti z varčevalnimi ukrepi in preoblikovanjem gospodarstva, vendar ni bila uspešna, ker sta vladala v državi zmeda in odpor.

Medtem ko se je kriza poglobljala, je leta 1980 umrl dolgoletni jugoslovanski voditelj Josip Broz Tito. Državo je vodil 35 let. Po njegovi smrti je državo vodilo kolektivno predsedstvo, predsednik predsedstva se je menjaval vsako leto, da si ne bi posamezen član pridobil preveč moči. Javnost so prepričevali o jugoslovanski enotnosti z geslom Po Titu – Tito.

Vendar se je izkazalo, da je Titova smrt vodila v propad Jugoslavije. Jugoslavija je izgubljala nekdanjo enotnost, gospodarske neenakosti med republikami so se poglobljale (Razpotnik, Snoj, 2017).

Slika 2: Novice o smrti predsednika Jugoslavije (Zbrali smo pogum, 2021).

Gospodarska in politična kriza je vplivala tudi na vsakdanje življenje ljudi. Primanjkovalo je osnovnih dobrin, na primer izdelkov za osebno higieno, praška za pranje perila, uvoženega sadja, kave, moke ... Primanjkovalo je tudi naftnih derivatov in električne energije (Zbrali smo pogum, 2021).

V Jugoslaviji je bilo prepovedano kritizirati režim. Vendar so se v Sloveniji v 80. letih pojavila posamezna društva, gibanja in časopisi, ki so se zavzemali za svobodo misli in govora. To nenadzorovano ljudsko gibanje je oblast sprva zatirala in preganjala, v drugi polovici 80. let pa slovenski komunisti tega niso več počeli. Z vsebino so napadale in izzivale komunistično oblast različne skupine. To so bila umetniška gibanja (npr. skupina Laibach), mladinski časopisi (npr. časopis Mladina), radio Študent, ekološko gibanje in Nova revija (revija s kritičnimi članki o komunističnemu režimu). Slovenci so si vse bolj želeli spremembo jugoslovanske ustave, konca enostranskega sistema in demokratično družbo.

Konec maja 1988 je vojska aretirala štiri Slovence: Janeza Janšo, Ivana Borštnerja, Davida Tasića in Francija Zavrta. Vojaški organi Jugoslovanske armade so jih aretirali zaradi izdaje vojaške skrivnosti in začel se je »proces proti četverici«. Dogajanje konec 80. let označujemo tudi z nazivom slovenska pomlad, ker so ljudje množično protestirali zoper proces in zahtevali

spoštovanje človekovih pravic in demokratizacijo. Javnost je bila vznemirjena, ker se je zdelo, da je jugoslovanski vojaški vrh začel zapirati kritike JLA-ja in nasilno posegati v slovensko politiko (Pred natanko 30 leti ..., 2021).

Od sredine 80. let so se začele jasneje kazati napetosti med Slovenci in Srbi. Slovenija si je želela demokratizacije in sodelovanja z zahodno Evropo, Srbija pa se je zavzemala za zaprto Jugoslavijo (Razpotnik, Snoj, 2017).

Na razmere znotraj Jugoslavije pa so vplivale tudi širše, družbenopolitične spremembe v Evropi. Leta 1989 je padec Berlinskega zidu pomenil začetek konca komunističnega režima in konec delitve Evrope na vzhodni komunistični in zahodni demokratični sistem (Zbrali smo pogum, stopili smo skupaj, 2021).

2.2 Proces osamosvojitve

V Sloveniji so aprila leta 1990 potekale prve večstrankarske volitve po 2. svetovni vojni. Državljeni so volili predsednika predsedstva in poslance v skupščini. Za predsednika so izvolili Milana Kučana, v skupščini pa je zmagal DEMOS (demokratska opozicija Slovenije). Demos je bil sestavljen iz več strank, ki so se v želji po večji moči povezale.

Slika 3: Predstavnik DEMOS (Zbrali smo pogum, 2021).

Zveza komunistov Slovenije se je razšla z Zvezo komunistov Jugoslavije, se spremenila in priznala večstrankarski sistem. Za predsednika skupščine je bil izvoljen dr. France Bučar, za predsednika vlade pa Lojze Peterle. Program Demosove vlade se je zavzemal za samostojnost Slovenije.

Beograd je želel ponovno uvedbo centralizma, kar je med Slovenci spodbudilo odpor.

Leta 1990 je Slovenija sprejela Deklaracijo o suverenosti in druge osamosvojitvene ukrepe. Z njimi je Slovenija nad svojim ozemljem prevzela vso oblast, na njenem ozemlju niso več veljali zvezni zakoni.

23. decembra 1990 je v Sloveniji potekal plebiscit o osamosvojitvi Slovenije (Razpotnik, Snoj, 2017). V podporo plebiscitu so se pred tem pojavljali oglasi, plakati, televizijski in radijski spoti, obešanke, priponke in spominske stojke. Politiki so skupaj obiskovali slovenske kraje in predstavljali 23. december kot dan velike odločitve (Zbrali smo pogum, 2021).

Slika 4: Uradni plakat iz medijske kampanje v podporo plebiscitu (Zbrali smo pogum, 2021).

Mesec dni pred plebiscitom so potekale javnomnenjske raziskave potencialne udeležbe in opredelitve ZA in PROTI na plebiscitu. S približevanjem dneva plebiscita sta se povečevala deleža tistih, ki bi se udeležili plebiscita, in tistih, ki bi glasovali ZA samostojno državo Slovenijo.

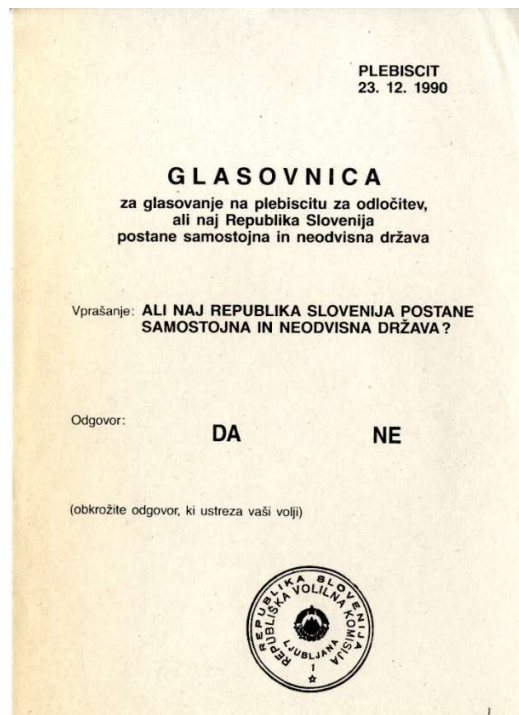
Na plebiscitu so lahko odločali vsi državljani Jugoslavije, ki so dopolnili 18 let, s poslovno sposobnostjo in stalnim prebivališčem v Sloveniji. Plebiscita se je lahko udeležilo 1.457.020 volivcev (Zbrali smo pogum, 2021). 88,5 % volivcev se je odločilo za samostojnost, potem so se lahko začele priprave na osamosvojitve.

Slika 5: Prve napovedi o rezultatu plebiscita (Zbrali smo pogum, 2021).

Slika 6: Vabilo na plebiscit (Zbrali smo pogum, 2021).

Slika 7: Glasovnica za glasovanje na plebiscitu (Zbrali smo pogum, 2021).

Po uspelem plebiscitu je Slovenija sprejela nekatere temeljene državne zakone. Posebna pozornost je bila usmerjena k obrambi države in nadzoru njenih meja. Številni incidenti spomladi leta 1991 so namreč nakazovali, da se jugoslovanska vojska ne bo sprijaznila s slovensko osamosvojitvijo. Pred razglasitvijo samostojnosti je Slovenija določila novo slovensko himno, zastavo in grb.

Skupščina Slovenije je 25. junija 1991 sprejela listino o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije.

Razglasitev samostojnosti je bila dan zatem, 26. junija 1991, na Trgu revolucije v Ljubljani (Razpotnik, Snoj, 2017). Na slovesnosti je bil postroj častne čete slovenske Teritorialne obrambe, ljubljanski nadškof Šuštar je

Slika 8: Razglasitev samostojnosti v Ljubljani (Zbrali smo pogum, 2021).

blagoslovil lipo, ki so jo zasadili, v zgodovino Slovenije pa so se najbolj vtisnile besede predsednika Milana Kučana: »Danes so dovoljene sanje, jutri je nov dan.« (Zbrali smo pogum, 2021).

Naslednje jutro po razglasitvi samostojnosti se je pričela desetdnevna vojna. Enote jugoslovanske vojske (JLA) so šle iz slovenskih in hrvaških vojašnic proti slovenskim mejnim prehodom, letališču Brnik in drugim pomembnim točkam v Sloveniji. Predsedstvo Republike Slovenije je napad obsodilo in pozvalo pripadnike JLA, naj se ne bojujejo proti Sloveniji. Jugoslovanska vojska je zasedla mejne prehode z Italijo in Avstrijo. Napredovanju JLA sta se zoperstavili slovenska Teritorialna obramba (TO) in policija. Blokiralni sta vse vojašnice, kar je preprečilo hiter napad JLA. Po dveh dneh so slovenske enote prešle v protinapad in napadle zasedene mejne prehode, vojašnice in druge objekte JLA.

Slika 9: Znak, ki so ga pripadniki TO nosili na kapah (Zbrali smo pogum, 2021).

JLA je nato z letali napadla letališče Brnik, televizijske oddajnike in blokado pri Medvedjeku na Dolenjskem.

Slovenska vlada in predsedstvo sta o vsem dogajanju dobro obveščala slovensko in tujo javnost. Evropski politiki so pred vojno nasprotovali slovenski osamosvojitvi, po začetku napada JLA pa so pozvali Beograd, naj preneha vojno. Sprejet je bil dogovor o ustavitvi sovražnosti (brionska deklaracija). Ob tem so se za tri mesece ustavili tudi

Slika 10: Poškodovana vozila na letališču Brnik (Zbrali smo pogum, 2021).

osamosvojitveni procesi. 3. julija 1991 so se spopadi končali. Pripadniki JLA so se umaknili v vojašnice, do oktobra 1991 pa dokončno odšli iz Slovenije (Razpotnik, Snoj, 2017).

Slovenija je 23. decembra 1991 sprejela ustavo, v kateri je država opredeljena kot demokratična republika. Oblast se glede na to ustavo deli na zakonodajno, izvršno in sodno. Vsi državljani, ki dopolnijo 18 let, imajo pravico do udeležbe na tajnih volitvah za predsednika republike, poslance, župane ali občinske svetnike (Razpotnik, Snoj, 2017).

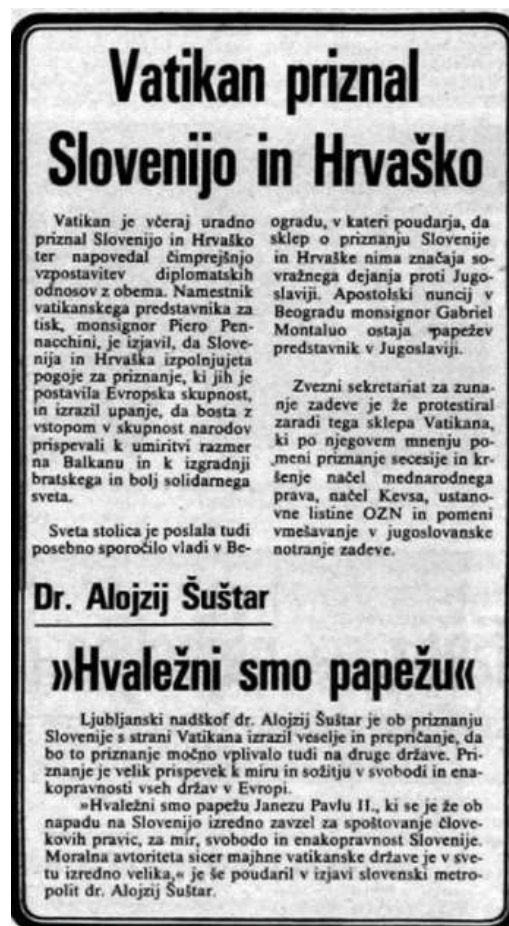

Slika 11: : Civilno prebivalstvo se je ob letalskih alarmih v času desetdnevne vojne zateklo v zaklonišča (Zbrali smo pogum, 2021).

V naslednjih letih se je v Sloveniji oblikovalo parlamentarno dogajanje in nastalo je veliko novih strank. Slovenija je leta 1991 uvedla

lastno valuto tolar. Do leta 1993 je slovensko gospodarstvo pretresalo veliko sprememb (zlasti prehod na tržno gospodarstvo, zastarela tehnologija in izguba jugoslovanskega trga). Vendar je po letu 1993 sledilo obdobje gospodarske rasti, k čemur je pripomogla tudi uvedba evra leta 2007.

Po vojni je morala Slovenija pridobiti tudi mednarodno priznanje. Pomembna so bila zlasti priznanja s strani Islandije (decembra 1991), Nemčije, Vatikana in držav Evropske unije. 22. maja 1992 pa je Slovenija postala tudi članica OZN-a ter se dokončno uveljavila kot samostojna in enakopravna članica mednarodne skupnosti (Razpotnik, Snoj, 2017).

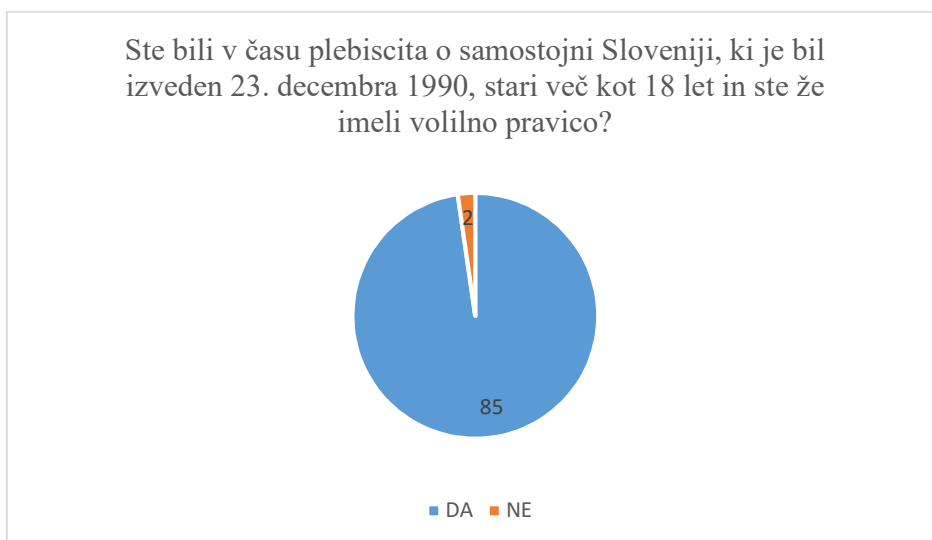
Slika 12: O priznanju Slovenije s strani Vatikana (Zbrali smo pogum, 2021).

3 EMPIRIČNI DEL

3.1 Anketni vprašalnik

Preden sva pričeli z raziskovalno nalogo, sva si zastavili hipoteze. S pomočjo znanja, ki sva ga pridobili med pisanjem teoretičnega dela, sva zasnovali vprašanja v anketnem vprašalniku. Anketo sva razdelili sošolcem in učencem od 7. do 9. razreda, da so jo dali svojim starim staršem in staršem, ker sva želeli, da bi anketne vprašalnike reševali večinoma tisti, ki so imeli med vojno že volilno pravico. Skupaj sva zbrali in analizirali 87 vprašalnikov. S pomočjo programa Microsoft Excel sva za vsako vprašanje naredili tortni grafikon, nato pa odgovore tudi komentirali. V razpravi sva odgovore tudi ovrednotili in primerjali s hipotezami.

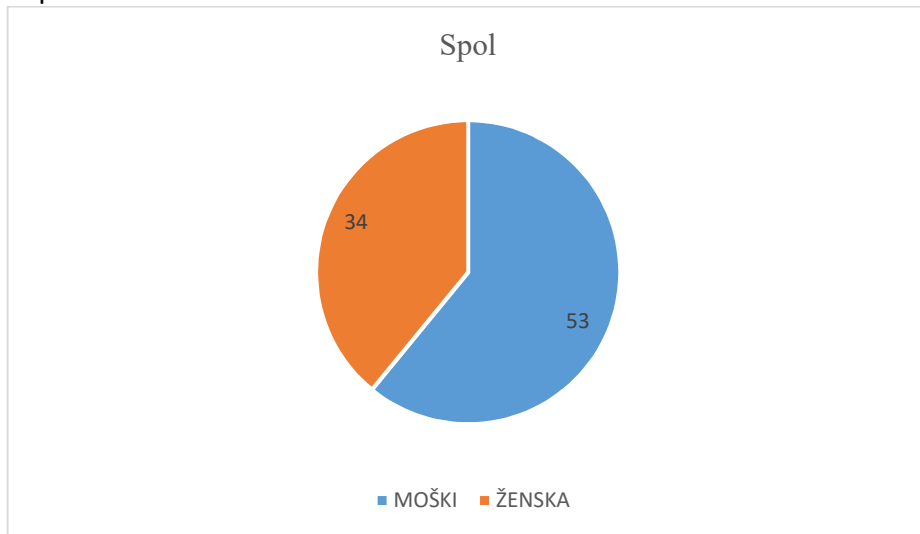
1. Vprašanje: Ste bili v času plebiscita o samostojni Sloveniji, ki je bil izveden 23. decembra 1990, stari več kot 18 let in ste že imeli volilno pravico?

Slika 13: Grafična analiza 1. vprašanja.

Samo dva anketiranca sta bila v času plebiscita mlajša od 18 let. Večina jih je izkusila življenje v Jugoslaviji, doživela osamosvajanje in nato samostojno pot Slovenije. Po najinem mnenju je to pravi vzorec ljudi za pridobivanje odgovorov, ki naju zanimajo.

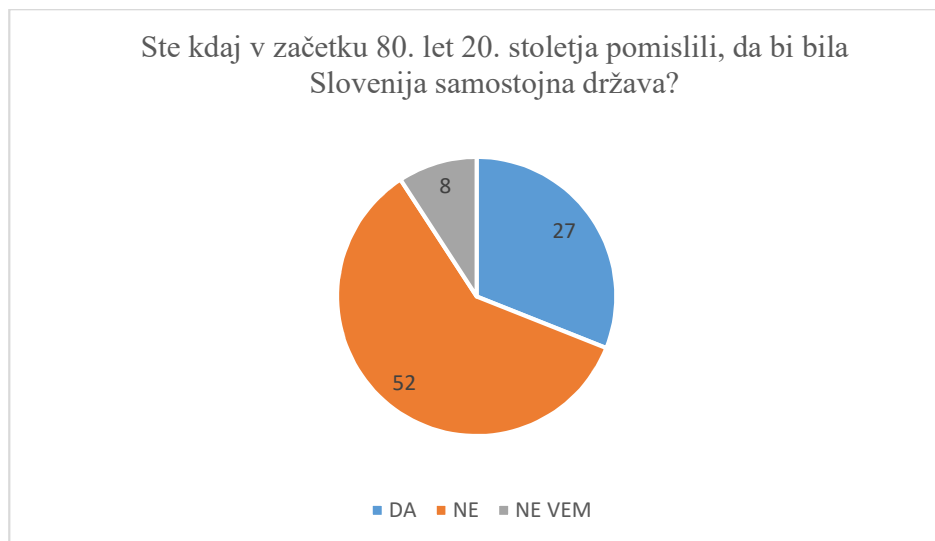
2. Vprašanje: Spol.

Slika 14: Grafična analiza 2. vprašanja.

Sodelovalo je več moških kakor žensk. Podatki v nadaljevanju so predstavljeni iz skupnega števila vprašanih in ne glede na spol, ker so naju zanimale splošne opredelitve do vprašanj.

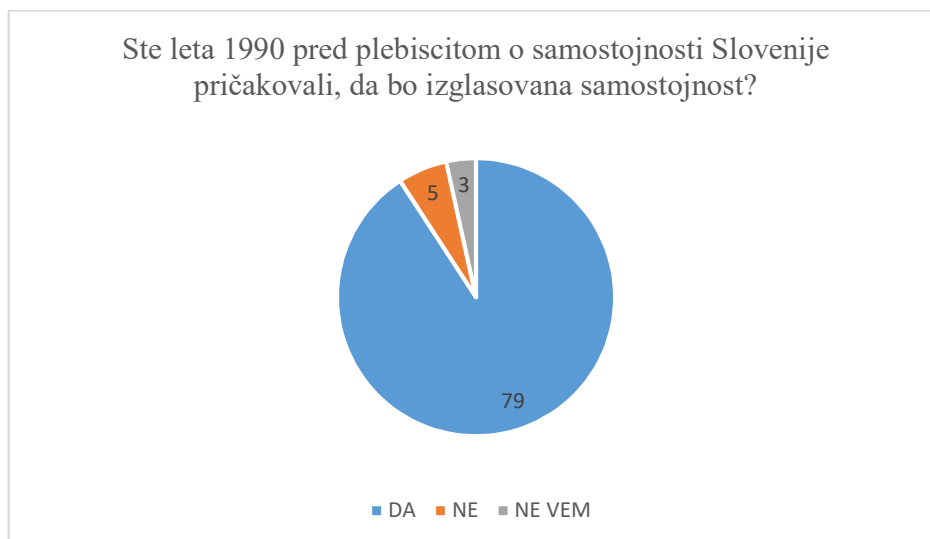
3. Vprašanje: Ste kdaj v začetku 80. let 20. stoletja pomislili, da bi bila Slovenija samostojna država?

Slika 15: Grafična analiza 3. vprašanja.

V začetku 80. let 20. stoletja si večina anketirancev ni predstavljala samostojne Slovenije.

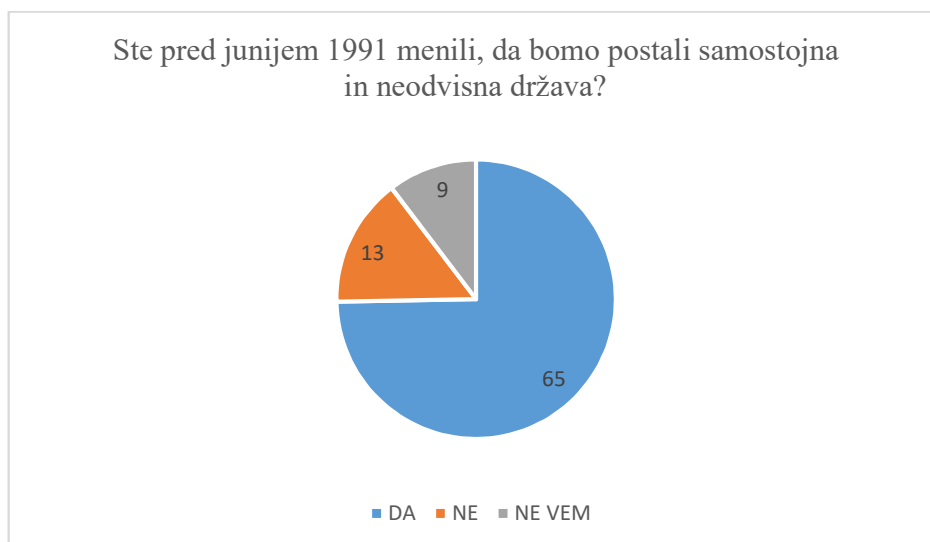
4. Vprašanje: Ste leta 1990 pred plebiscitom o samostojnosti Slovenije pričakovali, da bo izglasovana samostojnost?

Slika 16: Grafična analiza 4. vprašanja.

Zelo velika večina vprašanih je pred plebiscitom leta 1990 pričakovala, da bo plebiscit uspešen in se bo Slovenija osamosvojila.

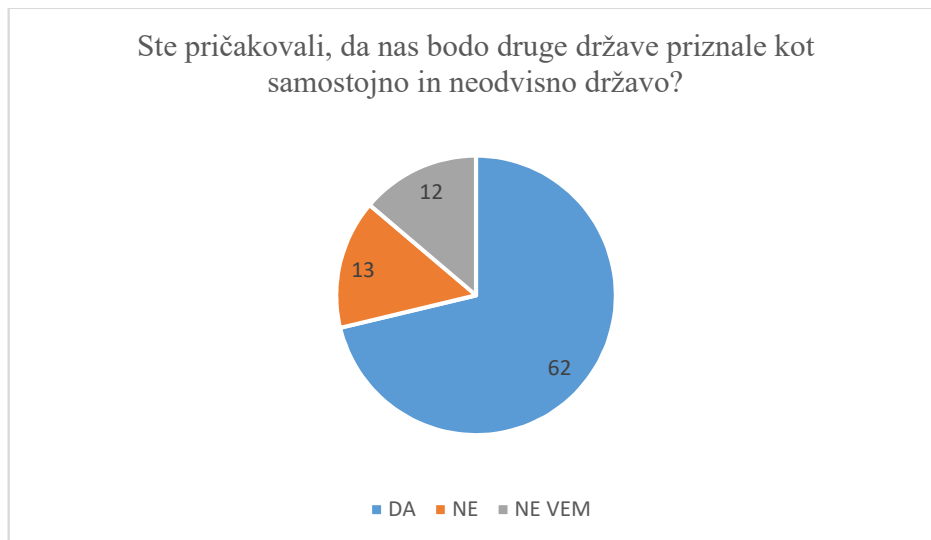
5. Vprašanje: Ste pred junijem 1991 menili, da bomo postali samostojna in neodvisna država?

Slika 17: Grafična analiza 5. vprašanja.

Večina anketirancev je pred junijem 1991 menila, da bo Slovenija postala samostojna in neodvisna država.

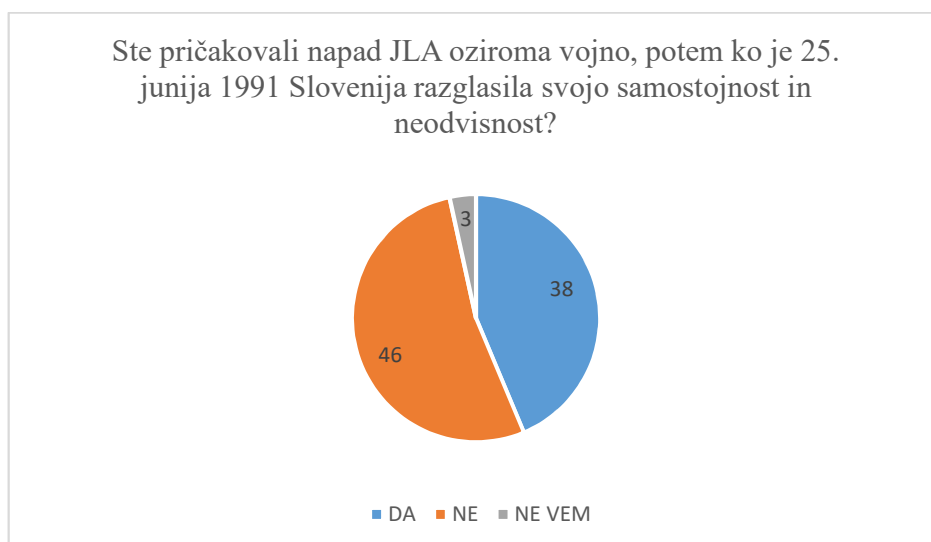
6. Vprašanje: Ste pričakovali, da nas bodo druge države priznale kot samostojno in neodvisno državo?

Slika 18: Grafična analiza 6. vprašanja.

Večji delež (71 %) anketirancev je odgovoril, da so pričakovali, da bodo druge države Slovenijo priznale kot samostojno in neodvisno državo.

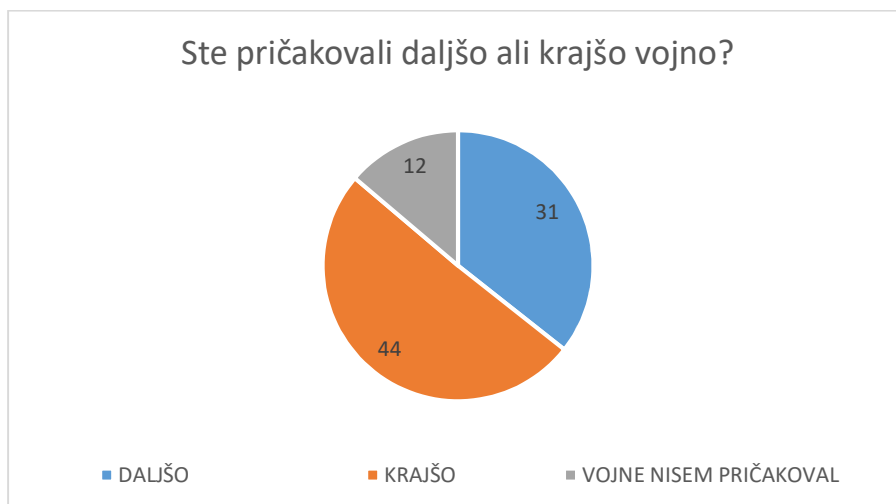
7. Vprašanje: Ste pričakovali napad JLA oziroma vojno, potem ko je 25. junija 1991 Slovenija razglasila svojo samostojnost in neodvisnost?

Slika 19: Grafična analiza 7. vprašanja.

Na vprašanje je sicer več ljudi (53 %) odgovorilo, da niso pričakovali napada. Vendar je precej velik delež vprašanih (44 %) odgovoril, da so to pričakovali. Zelo malo je bilo neopredeljenih.

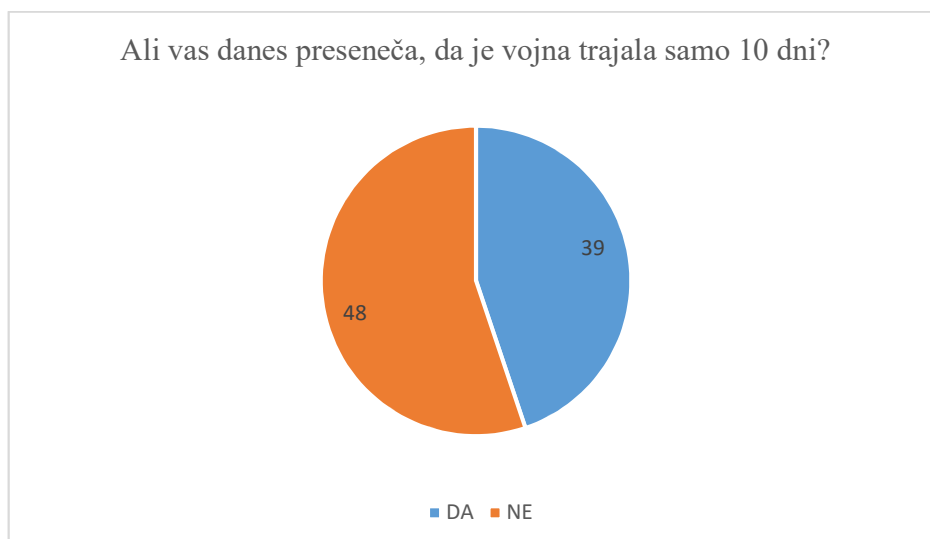
8. Vprašanje: Ste pričakovali daljšo ali krajšo vojno?

Slika 20: Grafična analiza 8. vprašanja.

Največ vprašanih (50 %) je pričakovalo krajšo vojno. Kar velik delež vprašanih (36 %) je pričakoval daljšo vojno, 14% delež ljudi pa vojne ni pričakoval.

9. Vprašanje: Ali vas danes preseneča, da je vojna trajala samo 10 dni?

Slika 21: Grafična analiza 9. vprašanja.

Večina vprašanih (55 %) je odgovorilo, da jih danes ne preseneča, da je vojna trajala samo 10 dni. Malo manj (45 %) pa jih je odgovorilo, da jih preseneča, da je vojna trajala samo 10 dni.

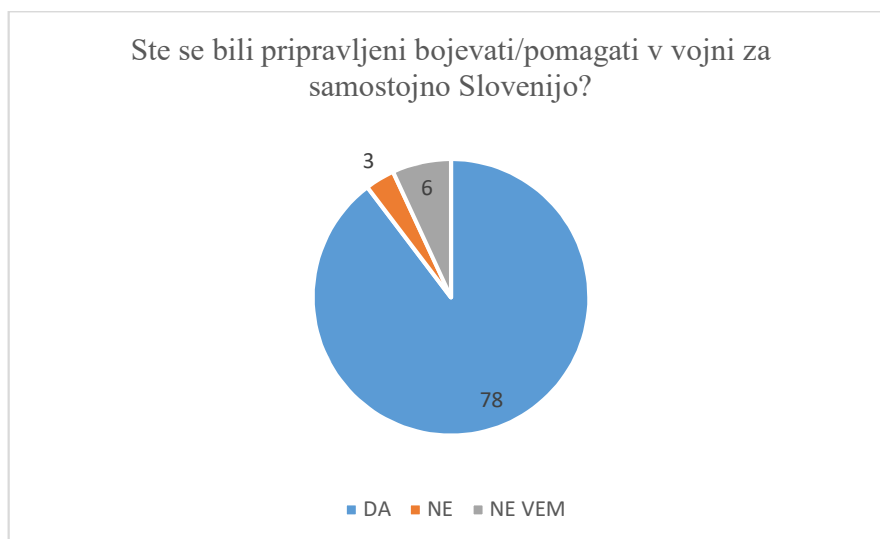
10. Vprašanje: Kaj ste občutili ob začetku vojne?

Slika 22: Grafična analiza 10. vprašanja.

Največ, kar 39 % vprašanih, je občutilo strah. Malo manj – 27 % vprašanih – je občutilo jezo. 18 % vprašanih je občutilo žalost, 16 % vprašanih pa je občutilo pogum.

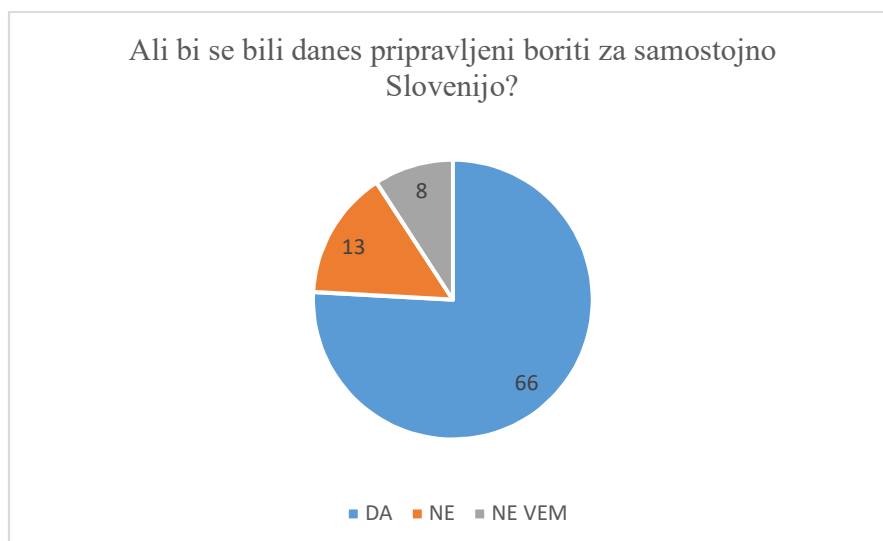
11. Vprašanje: Ste se bili pripravljeni bojevati/pomagati v vojni za samostojno Slovenijo?

Slika 23: Grafična analiza 11. vprašanja.

Velika večina vprašanih (90 %) je odgovorila, da bi se bili pripravljeni bojevati oziroma pomagati v vojni za samostojno Slovenijo. 6 vprašanih se ni opredelilo, 3 vprašani pa so odgovorili, da se ne bi bili pripravljeni bojevati/pomagati v vojni za samostojno Slovenijo.

12. Vprašanje: Ali bi se bili danes pripravljeni boriti za samostojno Slovenijo?

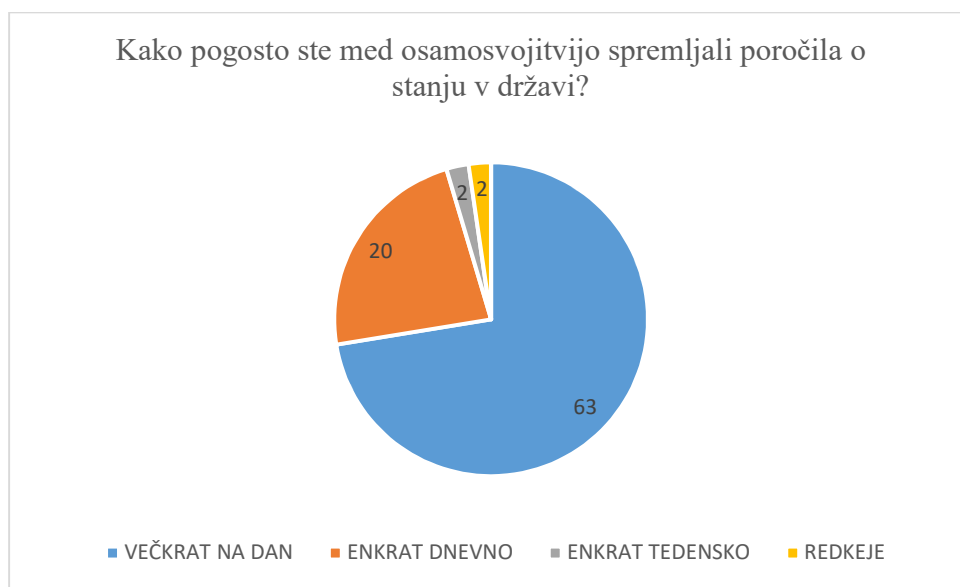

Slika 24: Grafična analiza 12. vprašanja.

Delež tistih, ki so se bili 31 let nazaj pripravljeni boriti za samostojnost Slovenije, padel. Še vedno je sicer največji delež tistih, ki bi se bili danes pripravljeni boriti, največji (66 ali 76 % vprašanih).

Delež tistih, ki se niso opredelili, je manjši (8 ali 9 % vprašanih), delež tistih, ki se danes ne bi bili pripravljeni boriti, pa je v primerjavi s prejšnjim vprašanjem narastel in znaša 13 oziroma 15 % vprašanih.

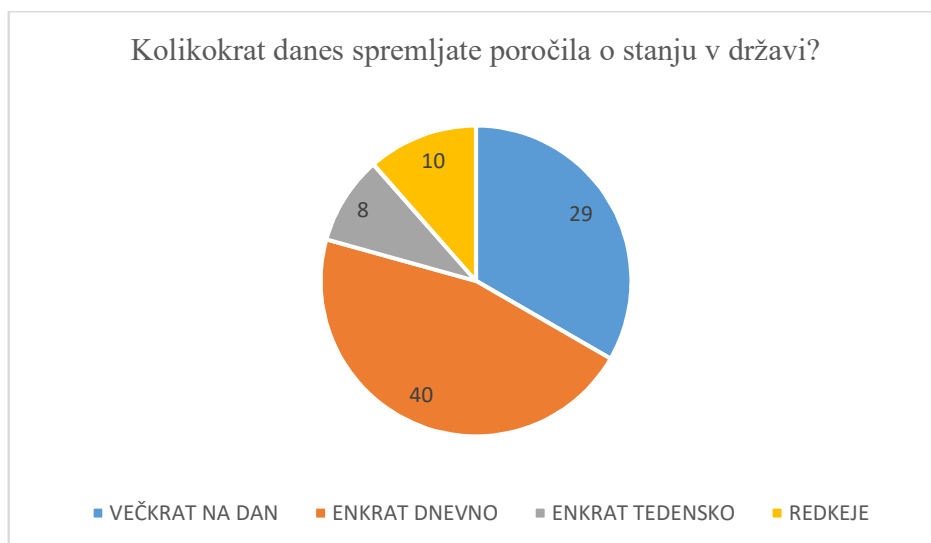
13. Vprašanje: Kako pogosto ste med osamosvojitvijo spremljali poročila o stanju v državi?

Slika 25: Grafična analiza 13. vprašanja.

Med osamosvojitvijo je velika večina ljudi (65 ali 73 % vprašanih) spremljala poročila o stanju v državi večkrat na dan. Kar velik delež (20 ali 23 % vprašanih) je spremljal poročila enkrat dnevno. Enkrat tedensko ali redkeje pa le skupno 4 ali 4 % vprašanih.

14. Vprašanje: Kolikokrat danes spremljate poročila o stanju v državi?

Slika 26: Grafična analiza 14. vprašanja.

Danes večina vprašanih (40 ali 46 %) enkrat na dan spremlja poročila o stanju v državi. Glede na prejšnje vprašanje se je zmanjšal delež tistih, ki novice spremljajo večkrat na dan (29 ali 33 % vprašanih). Povečal pa se je delež tistih, ki novice spremljajo le enkrat tedensko (8 ali 9 % vprašanih), ter tistih, ki novice spremljajo še redkeje (10 ali 12 % vprašanih).

15. Vprašanje: Ali ste kdaj podvomili o resničnosti poročanja s terena (cenzura)?

Slika 27: Grafična analiza 15. vprašanja.

Delež tistih, ki so podvomili v resničnost poročanja s terena (46 ali 53 %), je bil zelo podoben deležu tistih, ki v resničnost poročanja niso dvomili (41 ali 47 %).

ROBERT LOGAR – anketiranec – nama je povedal zgodbo

Robert Logar, anketiranec, nama je povedal anekdoto iz svojega služenja v JLA v Prizrenu na Kosovu v letih 1983 in 1984, ko so bile v Sarajevu zimske Olimpijske igre. Služil je pri izvidnici (izviđači) in imel poleg ostalih tudi dobrega prijatelja Dragana Jovanovića iz Beograda. Z njim sta se enkrat zvečer po večerji v spalnici sporekla, ker mu je Robert rekel, da ne bo minilo veliko časa in bo rabil Dragan potni list, če bo hotel priti na obisk v Slovenijo. Dragan je bahavo trdil, da Slovenci ne moremo brez Jugoslavije, ker nas bodo Italijani takoj okupirali. Robert pa je vztrajal in mu rekel, naj si zapomni, kar mu je govoril. In sta se kar nekaj časa kregala o tem, ostali so pa večinoma poslušali. Robert k sreči zaradi tega ni imel nobenih težav, ker takrat v resnici ni še nihče omenjal naše osamosvojitve in ga nihče ni resno jemal. Glavni sovražnik Jugoslavije so bili takrat Albanci na Kosovu. Minilo je sicer res celih 7 ali 8 let, ko je Dragan prišel v Slovenijo in za to potreboval potni list. Takrat ga je Robert ob pivu spomnil na njun takratni pogovor, ki se ga je tudi Dragan dobro spominjal.

3.2 Intervjuji

JANEZ PREDALIČ – voznik avtobusa

Janez Predalič je bil v času osamosvojitvene vojne star 49 let. V začetku 80. let ni pomislil, da bi Slovenija lahko postala samostojna država. Ko je napočil čas osamosvajanja pa ni nikoli pomislil, da politikom v Sloveniji ne bi uspelo izpeljati dokončne osamosvojitve. O resničnosti poročanja s terena ni podvomil. Takrat je vedel, da bo vprašanje mednarodnega priznanja pomembno in pričakoval, da bodo druge države Slovenijo priznale kot samostojno in neodvisno državo. Pri podjetju LPP je vozil avtobus na relaciji MALI LIPOGLAV – LJUBLJANA. Prvi dan vojne, 27. junija 1991, je enako kot običajno peljal avtobus na tej relaciji. Štartal je ob 5.00 na Lipoglavu in prišel približno ob 5.40 na glavno avtobusno postajo v središče mesta. Ker je avtobusna linija potekala po vaseh, med potjo ni naletel na barikade in tisto jutro je bil to edini avtobus, ki mu je uspelo do 6.00 priti do glavne avtobusne postaje. Že prvi dan je bilo zelo negotovo, povsod se je čutil strah. Glavni prometnik (vodja šoferjev) je šoferjem sporočil, naj se sami odločijo, ali bodo še naprej vozili avtobus ali ne. Odločil se je, da bo avtobus vozil, ker je bilo veliko potnikov, ki so morali v službo (medicinske sestre, gasilci, varnostniki ...). Prav tako avtobus številka 13 (Sostro–Kongresni trg) ni vozil in je bilo zato še več potnikov, ki so potrebovali prevoz. V času vojne je vozil samo na tej liniji. V vmesnem času je veliko čakal v Ljubljani, saj so bili vsi vozniki

avtobusov, ki so bili v službi, v pripravljenosti za primer potrebe prevozov naših vojakov ali policistov. Precej avtobusov pa so postavili v barikade, da so onemogočili dostop JLA. G. Janez je povedal, da so doma imeli dovolj živil, prav tako je bila ves čas elektrika in dostopno gorivo. Težava so bile ceste, saj je bilo veliko cest zaprtih. Doma so imeli urejeno klet za primer letalskega napada. Počutje ljudi je bilo slabo, vladala sta strah in negotovost, kaj bo jutri. Najbolj se spominja dogodka, ko so letala preletela Ljubljano v nizkem letu in s tem povzročila strašen pok. Ljudje so bežali po ulicah in cestah, veliko je bilo objokanih in tresočih se. Tisti trenutek se je Janez skupaj z ostalimi ljudmi zatekel v halo Gospodarskega razstavišča. Mislili so, da so letala napadla Ljubljano. Sedaj bi se bil pripravljen boriti za samostojno Slovenijo.

TOMAŽ LEVIČNIK – vzdrževalec radijskih zvez

G. Tomaž je bil v času osamosvojitvene vojne star 28 let. V začetku 80. let ni pomislil, da bi Slovenija lahko postala samostojna država. Ko je napočil čas osamosvajanja pa ni nikoli pomislil, da politikom v Sloveniji ne bi uspelo izpeljati dokončne osamosvojitve. Vprašanje mednarodnega priznanja se mu je zdelo že takrat pomembno in je priznanje pričakoval. Zaposlen je bil kot vzdrževalec radijskih zvez na podjetju PTT (Pošta, telegraf in telefon), sedaj je to TELEKOM SLOVENIJE d.d. Živel je blizu podjetja, zato je prihajal na delovno mesto peš. V času vojne je bil na delovnem mestu praktično ves dan, samo spat je šel domov. Glede na situacijo je bil precej zaskrbljen, drugače so se vsi trudili, da bi se vedli čimbolj normalno. Pomanjkanja dobrin ni občutil, trgovine so bile normalno založene in odprte. Najbolj se spominja dogodkov iz službe. Za obveščanje domače in tuje javnosti je slovenska vlada uporabljala oddajno mrežo za televizijo in radio.

Medijska poročanja, v katera ni dvomil, so bila zelo učinkovita, zato ja JLA že v prvih dneh vojne poskušala z letalskimi napadi onesposobiti te oddajnike. Oddajniki so bili skupni za komunikacije, televizijo in radio. Najbolj se spominja, ko so se trije tehniki v torek, 2. julija 1991, s kombijem, šoferjem, rezervnimi deli in materialom, ki so ga imeli na voljo, odpravili na Kum, da odpravijo napake po letalskem napadu. Ko so prispeli skoraj do vrha Kuma, so jih na cesti zaustavili pripadniki TO in povedali, da je bil oddajnik ponovno napaden in raketiran. Po daljšem premisleku in kljub temu da so se zavedali velike nevarnosti, so se soglasno odločili, da se zapeljejo do objekta in si ga ogledajo. Pogum jim je dala tudi tuja novinarska ekipa, ki se je odpravljala do oddajnika,

da poroča širši javnosti o dogajanju na Kumu. Ko so prispeli do vrha, so opazili, da je med dežurnimi na televizijskem in radijskem oddajniku čutiti veliko vznemirjenje in jezo. RTV je imel na objektu stalno ekipo, hiteli so pripovedovati, kako je bilo ob napadu. Sami so videli, da je bila ena soba v bivalnih prostorih hudo uničena. Polno je bilo ostankov stekla in ometa. Še dobro, da v trenutku napada ni bilo nikogar v njej in da nihče ni bil poškodovan. Kolikor se je dalo hitro so pregledali sisteme in dokumentirali poškodbe na antenah in antenskih kabljih. Nedelujoče naprave so začasno popravili. Ob večkratnih napadih na Kum, Krvavec, Nanos in Boč ter topniškem obstreljevanju Pohorja so naprave utrpeli velike poškodbe. Poškodovane ali uničene so bili predvsem antene in kabli. Kljub tem poškodbam so uspeli doseči, da je večina zvez obratovala skoraj brez večjih težav. Poškodbe so se dokončno sanirale v treh mesecih po vojni. Tomaž je še povedal, da so tudi iz razloga vojne pohiteli z vzpostavitvijo prve mobilne telefonije v Sloveniji, tako je bilo do konca leta 1991 postavljenih 16 baznih postaj analognega sistema NMT. Leto 1991 velja za vzpostavitev mobilne telefonije v Sloveniji. Danes bi se bil pripravljen boriti za samostojnost Slovenije.

MOJCA PAJNIČ KIRN – ravnateljica OŠ Sostro

V času osamosvojitvene vojne je bila stara 30 let. Zaposlena je bila na Osnovni šoli Majde Vrhovnik, kjer je poučevala matematiko in fiziko. V času vojne je bila na porodniškem dopustu, saj je ravno rodila. Zaradi rojstva sina jo je bilo vojne precej strah, ker je morala poskrbeti ne le zase, temveč tudi za dojenčka in hčer. V času vojne so se z družino iz Ljubljane preselili na deželo, k njenim staršem, tam se je počutila varneje. Z oskrbo hrane in ostalih dobrin ni imela nobenih težav. V času osamosvojitvene vojne jo je bilo strah, da se bo vojna bolj razširila. Strah pa jo je bilo tudi, da bi ta vojna imela iste posledice, kot jih je imela druga svetovna vojna. Dogodek, ki se ga še posebej spominja, je pot do Ljubljane, ko so na dolenski avtocesti postavljali betonske barikade. V tistem času sta z možem poskušala poskrbeti, da ne bi svojega strahu prenesla na otroka in ju s tem obremenjevala. V času 80. let se ne spomni, ali je pričakovala osamosvojitveno vojno, vendar je vedela, da si Slovenci kot narod to želijo, saj se velikokrat niso strinjali s tem, kar se je dogajalo v Jugoslaviji. Zdelo se jim je, da jih preostali del Jugoslavije izkorišča, saj so bili Slovenci zelo delaven narod. Najbolj jih je motilo to, da je Slovenija glede na število prebivalcev plačevala prevelik delež v skupen Jugoslovanski proračun. Proti koncu 80. pa se je vedno bolj

slutilo, da Slovenci poskušajo postati samostojni. V veliko veselje ji je bilo, ko so predstavniki Komunistične partije Slovenije odkorakali iz zasedanja KP Jugoslavija, ker se niso strinjali z njihovimi zahtevami. V času osamosvajanja ni podvomila, da Slovenija ne bo postala samostojna država zaradi same želje po samostojnosti, ki so jo imeli vsi Slovenci. Bila je tudi na Kongresnem trgu, ko je takratni predsednik Milan Kučan izrekel svoje slavne besede: »Nocoj so dovoljene sanje, jutri je nov dan.« V samo osamosvojitve je res verjela. Danes se je pripravljena boriti za samostojno Slovenijo, saj je pristaš svobode. Priznala pa je, da ne za Slovenijo, ki jo imamo trenutno, vendar za Slovenijo, kjer te ne bodo sodili bo barvi, izgledu, od kod izhajaš, ampak za Slovenijo, kjer te bodo sodili po tvojih delih in po tem, kaj si pripravljen narediti za državo. Boriti se je pripravljena za svobodno državo. Mednarodno priznanje se ji je zdelo zelo pomembo. V informacije s terena ni podvomila.

4 RAZPRAVA

Med procesom izdelave raziskovalne naloge sva poskušali z anketo in intervjuji najti odgovore na raziskovalna vprašanja oz. hipoteze. V teoretičnem delu sva dobili širši uvid na zgodovinsko dogajanje in lažje razumeli rezultate empiričnega dela. Zdi se nama, da so bile raziskovalne metode primerne. Če bi lahko, bi raziskavo še poglobili in razširili z novimi anketnimi vprašalniki in intervjuji, saj je bil to najbolj zanimiv del raziskovanja. V nadaljevanju razprave bova pregledali, ali lahko najine hipoteze, ki sva si jih zastavili na začetku procesa dela, potrdiva ali ovrževa.

1. hipoteza: Prebivalci današnje Slovenije so šele z začetkom osamosvojitvenih procesov začeli verjeti, da bo Slovenija postala samostojna država.

Hipotezo sva preverjali s pomočjo treh vprašanj (3., 4. in 5. vprašanje) v anketi ter z vprašanjem v intervjuju.

Najprej sva sodelujoče v anketi spraševali, ali so kdaj v začetku osemdesetih let 20. stoletja pomislili, da bi bila Slovenija samostojna država. Kot sva predvidevali, si večina anketirancev ni predstavljala samostojne Slovenije. Predvidevava lahko, da gre vzroke iskati v relativni stabilnosti Jugoslavije. Verjetno je prihajalo do gospodarskih, političnih in nacionalnih težav, vendar o tem niso bili dobro obveščeni. Ker to lahko le sklepava, se nama ob tem odpirajo nova vprašanja: kako so se počutili v Jugoslaviji, kakšna sta bila nacionalna pripadnost in sodelovanje, kakšna je bila vizija prihodnosti za slovenski narod in koliko so ljudje sploh vedeli o političnih, gospodarskih in nacionalnih težavah v Jugoslaviji.

Pri naslednjem vprašanju v anketi sva spraševali, ali so leta 1990 pred plebiscitom o samostojnosti Slovenije pričakovali, da bo izglasovana samostojnost. Glede na prejšnje vprašanje, ko si v začetku osemdesetih let 20. stoletja večina anketirancev še ni predstavljala samostojne Slovenije, so odgovori anketirancev v tem vprašanju precej drugačni. Desetletje kasneje je večina vprašanih pričakovala, da bo na plebiscitu izglasovano, da postane Slovenija samostojna in neodvisna država. Rezultat pripisujeva uspešni slovenski medijski kampanji v podporo plebiscitu in čedalje večjim in odmevnim političnim in gospodarskim trenjem znotraj Jugoslavije.

Tretje vprašanje, s katerim sva želeli potrditi najino prvo hipotezo, je spraševalo anketirance, ali so pred junijem 1991 menili, da bo Slovenija postala samostojna in neodvisna država. Glede na analizo odgovorov lahko sklepava, da je še vedno večina vprašanih verjela, da se bo to zgodilo. Vendar se je povečal delež tistih, ki so odgovorili z ne in ne vem. Ob tem se nama poraja vprašanje, zakaj se je ta delež povečal. Predpostavljava lahko, da zaradi strahu pred represijo organov v Beogradu ali pa nezaupanja, da bo politikom v Sloveniji uspela dokončna osamosvojitev.

Na podlagi analize odgovorov iz ankete in iz intervjuja lahko **1. hipotezo potrdiva.**

2. hipoteza: Slovenci so mislili, da samostojne Slovenije ostale države ne bodo priznale.

V anketi sva zastavili (6.) vprašanje, ki je pomembno za obstoj samostojne države, in sicer ali so pričakovali, da nas bodo druge države priznale kot samostojno in neodvisno državo. Večji delež anketirancev je odgovoril, da so pričakovali, da bodo druge države Slovenijo priznale kot samostojno in neodvisno državo. Tudi v intervjujih sva dobili take odgovore. Kar velik delež ljudi pa priznanja ni pričakoval oziroma so bili neodločeni. Po najinem mnenju zato, ker ljudje niso razmišljali o tem vprašanju kot pomembnem.

Na podlagi analize odgovorov ankete lahko **2. hipotezo ovrževa.**

3. hipoteza: Prebivalci Slovenije so zaradi odločitve na plebiscitu pričakovali vojno in mislili, da bo vojna za samostojnost trajala dlje. Danes so presenečeni nad tem, da je trajala samo 10 dni.

Hipotezo sva preverjali s pomočjo treh vprašanj (7., 8. in 9. vprašanje) v anketi.

V 7. vprašanju ankete sva spraševali, ali so pričakovali napad JLA oziroma vojno, potem ko je 25. junija 1991 Slovenija razglasila svojo samostojnost in neodvisnost. Na vprašanje je sicer več ljudi (53 %) odgovorilo, da niso pričakovali napada. Vendar je precej velik delež vprašanih (44 %) odgovoril tudi, da so to pričakovali. Zelo malo je bilo neopredeljenih. Ob tem se nama pojavlja veliko nadaljnjih vprašanj o tem, kako nemirni časi so to bili. Med ljudmi je bilo verjetno veliko negotovosti in različnih mnenj.

V 8. vprašanju sva spraševali, ali so pričakovali daljšo ali krajšo vojno. Največ vprašanih je pričakovalo krajšo vojno.

Z 9. vprašanjem sva želeli izvedeti, kakšno je mnenje ljudi po tridesetih letih o dolžini osamosvojitvene vojne. Večina vprašanih je odgovorila, da jih ne preseneča, da je vojna trajala samo 10 dni. Malo manjši delež vprašanih pa je odgovoril, da jih preseneča, da je vojna trajala samo 10 dni in bi torej z zgodovinsko distanco in vsemi podatki, ki jih imajo danes, pričakovali daljšo vojno.

Glede na večinske deleže odgovorov lahko sklepava, da prebivalci Slovenije kljub uspelem plebiscitu niso pričakovali vojne. Mislili so, da bo vojna za samostojnost trajala krajši čas. Danes večinsko niso presenečeni nad tem, da je trajala samo 10 dni. **3. hipotezo lahko ovrževa.**

4. hipoteza: Slovenci so se bili včasih bolj pripravljeni boriti za samostojnost Slovenije, kot bi se bili pripravljeni danes.

Hipotezo sva preverjali s pomočjo dveh vprašanj (11. in 12. vprašanje) v anketi in intervjujih.

Na vprašanje, ali so se bili pripravljeni bojevati/pomagati v vojni za samostojno Slovenijo, je velika večina vprašanih (90 %) odgovorilo, da bi se bili pripravljeni bojevati oziroma pomagati v vojni za samostojno Slovenijo. 6 vprašanih se ni opredelilo, 3 vprašani pa so odgovorili, da se ne bi bili pripravljeni bojevati/pomagati v vojni za samostojno Slovenijo. Zelo velik delež ljudi, ki so se bili pripravljeni bojevati in pomagati v vojni, nam pove, da je bila morala in zavzetost v tistem času zelo visoka, ljudje so si zelo želeli osamosvojitve. Rezultati so morda taki tudi zato, ker je bil večji delež anketirancev moških.

Iz odgovorov na vprašanje, ali bi se bili danes pripravljeni boriti za samostojno Slovenijo, ugotovimo, da je delež tistih, ki so se bili 31 let nazaj pripravljeni boriti za samostojnost Slovenije, padel. Še vedno je sicer največji delež tistih, ki bi se bili danes pripravljeni boriti največji (66 ali 76 % vprašanih). Delež tistih, ki se niso opredelili, je manjši (8 ali 9 % vprašanih), delež tistih, ki se danes ne bi bili pripravljeni boriti, pa je v primerjavi s prejšnjim vprašanjem narastel in znaša 13 oziroma 15 % vprašanih. Glede na odgovore sklepava, da je zaupanje v lastno državo malo padlo. Zanimivo bi bilo izvedeti zakaj. Predvidevava, da so razlogi predvsem politični in gospodarski. Politiki so veliko obljubljali, zlasti na gospodarskem področju, vendar se je mlada država soočala s tranzicijo, denacionalizacijo ter političnimi razprtijami, ki trajajo še danes.

Na podlagi intervjujev sklepava, da je bila vnema za boj za samostojnost velika. Na podlagi rezultatov ankete in intervjujev pa lahko **4. hipotezo delno potrdiva**. Še vedno bi se bila večina anketiranih in vprašanih danes pripravljeni boriti za samostojno Slovenijo.

5. hipoteza: Slovenci so bili ob pričetku vojne zaskrbljeni in so imeli slabe občutke.

Ali najina hipoteza velja, sva preverili z 10. vprašanjem v anketi in v intervjujih.

Na vprašanje, kaj so ljudje občutili ob začetku vojne, smo ponudili štiri različna občutja. Največ, kar 39 % vprašanih, je občutilo strah. Malo manj – 27% vprašanih – je občutilo jezo. 18 % vprašanih je občutilo žalost, 16 % vprašanih pa je občutilo pogum. Pogum je občutilo najmanjši delež vprašanih.

Iz odgovorov lahko razberemo, da je bila vojna za večino anketiranih nekaj slabega. Največ ljudi je občutilo strah in jezo. Iz intervjujev pa tudi, da je bilo med ljudmi čutiti negotovost. Predvidevava lahko, da so bili ljudje jezni, saj jih je napadla do tedaj njihova lastna država. **5. hipotezo lahko potrdiva.**

6. hipoteza: Slovenci so dvomili o resničnosti poročanja novinarjev v času osamosvajanja.

Hipotezo sva poskušali potrditi oziroma ovreči s pomočjo vprašanj (13., 14. in 15. vprašanje) v anketi in intervjuju.

Najprej sva želeli izvedeti, kolikokrat so vprašani spremljali poročila v času med osamosvojitvijo in kolikokrat jih spremljajo danes. Ugotovili sva, da je velika večina vprašanih spremljala poročila o stanju v državi večkrat na dan, kar priča o tem, da so bili ljudje zelo zaskrbljeni. Danes jih večina vprašanih spremlja poročila le enkrat na dan. Predvidevali sva, da bo delež tistih, ki večkrat na dan spremljajo poročila o stanju v državi, manjši in najina predvidevanja so bila potrjena. Verjetno bi bil delež še manjši, če ne bi bila država še vedno v zdravstveni krizi zaradi bolezni Covid-19.

Vprašanje o tem, ali so vprašani kdaj podvomili o resničnosti poročanja s terena, se nama je zdelo pomembno, ker smo se pri zgodovini učili o tem, da so tekom zgodovine med vojnami velikokrat ljudi prepričevali o smiselnosti vojne s propagando in cenzuro. Iz rezultatov ankete lahko razbereva, da je podoben delež tistih, ki so podvomili v resničnost poročanja s terena (46 ali 53 %), in tistih, ki v resničnost poročanja niso dvomili (41 ali 47 %). V intervjujih sva dobili odgovore, da so slovenskim medijem zaupali. Ker je delež tistih, ki so podvomili v resničnost poročanja le malo večji, lahko **6. hipotezo delno potrdiva**.

5 ZAKLJUČEK

V raziskovalni nalogi sva ugotovili naslednje:

- Večina vprašanih je šele z začetkom osamosvojitvenih procesov pričela verjeti, da bo Slovenija postala samostojna država.
- Večina vprašanih je pričakovala mednarodno priznanje Slovenije.
- Večina vprašanih napada Jugoslovanske ljudske armade večinoma ni pričakovala, ob samem napadu pa so pričakovali krajšo vojno.
- Večina vprašanih se je bila za Slovenijo v času osamosvajanja pripravljena boriti in v vojni pomagati. Delež tistih, ki bi se bili danes pripravljena boriti za samostojno državo, je sicer padel, vendar je še vedno velik.
- Večina vprašanih je bila v času vojne zaskrbljena in je imela slabe občutke.
- Večina vprašanih je v času osamosvajanja spremljala poročila o stanju v državi pogosteje kot danes.
- Delež vprašanih, ki je dvomil o resničnosti poročanja novinarjev v času osamosvajanja je le malo večji od deleža tistih, ki so zaupali poročanju medijev med vojno.

Med raziskovanjem so se nama odpirala vedno nova vprašanja, ki sva jih zapisali v razpravi. Ostalo je še veliko odprtih vprašanj glede vzrokov za takšne rezultate, kot sva jih dobili. Prav tako bi določene stvari naredili drugače, npr. določena vprašanja v anketnem vprašalniku bi spremenili, jih opustili, prav tako vprašanja v intervjujih.

Poleg pridobljenih rezultatov sva preko intervjujev izvedeli še druge podatke in doživljanja udeleženi v vojni za osamosvojitve. Spomini, ki so nama jih predali ljudje v intervjujih, se ne navezujejo na najine hipoteze, so pa dragoceni uvidi v čas vojne. Predvsem nam pričajo o tem, da je vojna, pa četudi kratka, zelo dramatična izkušnja v življenju posameznika in za celoten narod, državo in območje, kjer poteka. Ob tem sva razvili veselje in ponos, da živiva v samostojni in neodvisni državi in čutiva veliko spoštovanje do vseh, ki so pri tem sodelovali ter pomagali.

Priloge

Anketni vprašalnik za raziskovalno nalogo

Sva učenki OŠ Sostro in pripravljava raziskovalno nalogo z naslovom Osamosvojitve Slovenije.

Vaše sodelovanje je za raziskavo ključno, saj le z vašimi iskrenimi odgovori lahko dobiva vpogled v čas osamosvajanja Slovenije. Anketa je anonimna. Zbrani podatki bodo analizirani na splošno, uporabljeni pa izključno za pripravo te raziskovalne naloge.

Za vaše sodelovanje se vam prijazno zahvaljujemo.

Alja Janušič in Kaja Predalič, 9. c

Pri vseh vprašanjih obkrožite le EN odgovor.

1. Ste bili v času plebiscita o samostojni Sloveniji, ki je bil izveden 23. decembra 1990, stari več kot 18 let in ste že imeli volilno pravico?

DA **NE**

2. Spol

MOŠKI **ŽENSKA**

3. Ste kdaj v začetku 80. let 20. stoletja pomislili, da bi bila Slovenija samostojna država?

DA **NE** **NE VEM**

4. Ste leta 1990 pred plebiscitom o samostojnosti Slovenije pričakovali, da bo izglasovana samostojnost?

DA **NE** **NE VEM**

5. Ste pred junijem 1991 menili, da bomo postali samostojna in neodvisna država?

DA **NE** **NE VEM**

6. Ste pričakovali, da nas bodo druge države priznale kot samostojno in neodvisno državo?

DA **NE** **NE VEM**

7. Ste pričakovali napad JLA oziroma vojno, potem ko je 25. junija 1991 Slovenija razglasila svojo samostojnost in neodvisnost?

DA **NE** **NE VEM**

8. Ste pričakovali daljšo ali krajšo vojno?

DALJŠO

KRAJŠO

VOJNE NISEM PRIČAKOVAL

9. Ali vas danes preseneča, da je vojna trajala samo 10 dni?

DA

NE

10. Kaj ste občutili ob začetku vojne?

ŽALOST

JEZO

STRAH

POGUM

11. Ste se bili pripravljeni bojevati/pomagati v vojni za samostojno Slovenijo?

DA

NE

12. Ali bi se bili danes pripravljeni boriti za samostojno Slovenijo?

DA

NE

13. Kako pogosto ste med osamosvojitvijo spremljali poročila o stanju v državi?

VEČKRAT NA DAN

ENKRAT DNEVNO

ENKRAT TEDENSKO

REDKEJE

14. Kolikokrat danes spremljate poročila o stanju v državi?

VEČKRAT NA DAN

ENKRAT DNEVNO

ENKRAT TEDENSKO

REDKEJE

15. Ali ste kdaj podvomili o resničnosti poročanja s terena (cenzura)?

DA

NE

Hvala, da ste izpolnili anketo.

Vprašanja za intervju

1. Koliko ste bili stari, ko je bila osamosvojitvena vojna?
2. Kje ste bili zaposleni in kaj ste delali?
3. Ali je vojna vplivala na vaš delovni proces in razpoloženje v družini?
4. Kako je bilo z oskrbo vode, hrane, elektrike, goriva ... Ste imeli doma zalogo hrane in vode? Je bila kakšna stvar še posebno težko dostopna?
5. Kako ste se počutili v času osamosvojitvene vojne?
6. Ali se vam je pripetil kakšen dogodek, ki se ga še posebej spomnite?
7. Ali ste že v začetku 80. let kdaj pomislili, da bo Slovenija postala samostojna država?
8. Ali ste v času osamosvajanja kdaj pomislili, da politikom v Sloveniji ne bo uspelo izpeljati dokončne osamosvojitve?
9. Ali bi se bili danes pripravljene boriti ali pa pomagati za samostojno Slovenijo? Zakaj da/ne?
10. Ali se vam je zdelo takrat pomembno, da Slovenija pridobi mednarodno priznanje?
11. Ali ste kdaj podvomili o resničnosti poročanja s terena (cenzura)?

Seznam virov in literature

1. Hiperinflacija. V fokusu. URL: <https://vfokusu.com/hiperinflacija-kdaj-je-to/> (citirano 2. 12. 2021).
2. Razpotnik J. M., Snoj D., 2017. Učbenik za zgodovino v 9. razredu. Založba Rokus Klett. Ljubljana.
3. Pred natanko 30 leti se je z aretacijo Janše začela afero JBTZ. RTVOSLO. URL: <https://www.rtvlo.si/slovenija/30-let/aktualno/pred-natanko-30-let-se-je-z-aretacijo-janse-zacela-afera-jbtz/456567> (citirano 2. 12. 2021).
4. Zbrali smo pogum. URL: <https://www.zbralismopogum.si/> (citirano 2. 12. 2021).
5. Brodnik, V., Starman A. A., Čič A., 2021. Zbrali smo pogum. Založba Mladinska knjiga, Ljubljana.
6. Žužek, A., 2011. Pred 21 leti se je Slovenija odločila za samostojnost. RTVSLO. URL: <https://www.rtvlo.si/slovenija/pred-21-let-se-je-slovenija-odlocila-za-samostojnost/273168> (citirano 2. 12. 2021).